

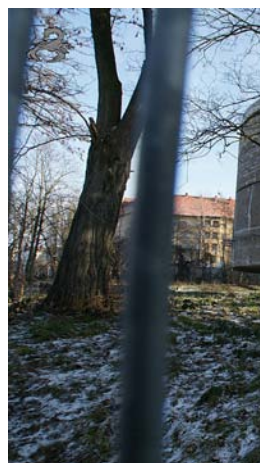
‘Magical misery tour’

S'està popularitzant visitar els llocs més sòrdids d'Europa.

© The Economist

Amb la seva alta desocupació, l'omnipresent delinqüència i les rastelleres de botigues buides, la ciutat belga de Charleroi és un “museu de la globalització”, diu Nico Buissart fent broma, amb un cert orgull. Des del 2009, aquest antic estudiant de belles arts fa visites a la seva ciutat, que va ser escollida el lloc més lleig d'Europa; ara n'organitza dues o tres per setmana. Quan el columnista que us parla va fer la visita, Buissart, un home cepat, va conduir el grup per camins de ciment plens de restes de metall i desfigurats amb grafitis, sota l'ombra d'una amenaçant planta siderúrgica, passant per entremig d'herbes que t'arriben a la cintura i enfilant-se a un turonet d'escombraries per prendre vistes de fàbriques velles i piles de residus d'indústries la majoria de les quals s'han traslladat a un altre lloc.

A les ànimes excèntriques sempre els ha agradat explorar els racons miserables del continent. València presumeix d'una visita guiada pels nombrosos projectes de construcció costosos, alguns d'ells abandonats, iniciats pels seus polítics corruptes. A l'est d'Europa, els fans de l'arquitectura soviètica van d'excursió regularment a indrets

oblidats de fa temps per destapar perles amagades del brutalisme. Una visita alternativa a Berlín proposa deixar de banda el Tiergarten i la Porta de Brandenburg i anar a l'abominable *Schwerbelastungskörper*, un cilindre de ciment projectat per Albert Speer, l'arquitecte d'Adolf Hitler, que és tan enorme que no es pot moure.

Últimament, aquestes visites per indrets amb disfuncions urbanes s'han

popularitzat per diversos motius. Ara que el terrorisme i els suposats fracassos de la globalització i el multiculturalisme dominen el debat polític en molts països, cada cop més la gent vol veure els llocs europeus desconeguts on suposadament s'estan desencadenant aquests desastres. L'atur, la segregació i els atacs terroristes potser no són la mena de cosa per la qual els polítics volen que sigui coneguda la seva ciutat, però creen una

visites a la capital. A final de setembre, Daniel Pipes, un historiador nord-americà expert en l'islam, portarà un grup a Berlín, París i Estocolm a veure el que ell anomena la "nova Europa". Un punt destacat del viatge, diu Pipes, seran les anomenades "zones perilloses": llocs en què, atesa la gran població musulmana o l'elevada taxa de criminalitat, els nerviosos forasters consideren inaccessible per a persones no musulmanes o per a la policia.

En molts aspectes, aquestes visites són una bona cosa. La gent que només coneix Molenbeek per les notícies es pensa que és un "infern", lamenta Brumagne. Després de visitar el barri, queden sorpresos de la vitalitat que hi ha. A l'abril s'hi va obrir una gran galeria d'art modern (si bé la inauguració es va haver de retardar pels atacs terroristes del març a Brussel·les). S'hi han creat centres cívics, jardins i projectes socials, empesos per un alcalde que és a la primera legislatura. En general, els residents d'aquests llocs troben ridícula la designació de zona perillosa. Al telenotícies de la cadena nord-americana Fox, un expert va arribar a afirmar que Birmingham, la segona ciutat més gran del Regne Unit, era una d'aquestes zones. (Després es va disculpar. La taxa d'assassinats a la Birmingham anglesa és de menys d'una vintena part la de Birmingham a Alabama.) Les visites de turistes no musulmans ajuden a demostrar que les parts més deixades d'Europa no són erms o caus de l'Estat Islàmic.

No obstant això, l'estranya atracció d'aquestes zones dóna una idea de la magnitud del problema que tenen al davant els polítics europeus. Molts dels belgues que visiten Molenbeek veuen una part del seu país que mai no havien experimentat. Els barris on els rètols són en àrab, on hi ha homes marroquins vagant a l'exterior de salons de te i dones amb vel no els són pas prohibits, com suggereix el terme zona perillosa. Però el fet que trobin exòtics llocs com aquests demostra fins a quin punt la societat està segregada.

El fracàs de la integració és un gran problema. Després d'un any d'atacs terroristes i d'una arribada sense precedents de refugiats de l'Orient Mitjà, els europeus estan preocupats més que mai per la immigració. Segons l'empresa de demoscòpia Ipsos MORI, els europeus

són dels que tenen més tendència del món a dubtar que els refugiats es puguin integrar, i són els que tenen algunes de les opinions més negatives sobre els immigrants. Fins a un 65% dels italians, un 60% dels belgues i un 57% dels francesos pensen que hi ha massa immigrants al seu país. Mentre que més d'un terç dels nord-americans i dels britànics creu que la immigració ha tingut un efecte positiu en el seu país, només ho creu un minso 11% dels belgues i francesos.

Segregació avui, segregació per sempre?

Les divisions urbanes d'Europa són, en certa manera, més subtils que les dels Estats Units. Quan els nord-americans pensen en llocs amb disfuncions urbanes s'imaginen ciutats com Detroit, on hi ha extenses zones literalment en ruïnes, diu Pipes. "És molt sorprenent que llocs com Molenbeek tinguin una fesomia agradable", admet. Però això pot fer més difícil abordar alguns problemes. Molenbeek està lligat a gairebé totes les últimes trames terroristes de França i Bèlgica; Salah Abdeslam vivia a la cantonada de la seva comissaria de policia. La densitat del barri, la vida social i la complexa economia submergida podrien ser els responsables que fos més complicat seguir-li la pista. Jan Jambon, ministre de l'Interior belga, vol augmentar les forces de seguretat al districte. Això podria contribuir a fer complir la llei, però no serveix per abordar aspectes com la pobresa, que contribueixen a la radicalització: baixos nivells educatius, atur, manca d'habitatges adequats; i la segregació social.

Dirigint l'atenció de la societat cap a les zones problemàtiques, les visites de zones urbanes amb disfuncions poden donar una empenta al sistema polític en la gestió d'aquesta situació. Pot passar, però, que els polítics només aprenguin a elogiar la sordidesa d'aquestes zones. Quan Buissart va començar les visites –pel que ell explica–, els polítics de Charleroi es van queixar que era massa negatiu. Ara el web de la ciutat anuncia activitats de fúting pel seu paisatge industrial i volts en bicicleta per les vies de tren abandonades. La misèria s'ha convertit oficialment en una oportunitat de mercat. ●

Traducció d'Arnau Figueras

marca que pot servir de base per a una indústria turística petita i perversa.

A Molenbeek, una zona pobra de Brussel·les on vivien almenys dos dels terroristes involucrats en els atacs de París del novembre passat (i on Salah Abdeslam, el sospitós supervivent, va ser capturat), hi solia haver visites guiades uns cinc cops l'any. Des dels atacs n'hi ha hagut 50, diu Anne Brumagne, que treballa per a l'associació que organitza